

<i>Stručné informace</i>	12
Pojmy	12
Témata	15
Politický myslitelé	16
<i>Předmluva</i>	17
<i>Poděkování</i>	19

ČÁST 1 RŮZNÉ TEORIE POLITIKY

1. Co je politika?	23
Definování politiky	23
Politika jako umění vládnout	25
Politika jako věci veřejné	27
Politika jako kompromis a konsens	29
Politika jako moc	30
Studium politiky	32
Přístupy ke studiu politiky	32
Filozofická tradice	33
Empirická tradice	33
Vědecká tradice	34
Nejnovější vývoj	35
Může být studium politiky vědecké?	36
Pojmy, modely a teorie	37
Shrnutí	41
Otázky k diskusi	42
Doporučená literatura	42
2. Vlády, systémy a režimy	45
Tradiční systémy klasifikace	45
Proč klasifikovat politické systémy?	46
Klasické typologie	47
Typologie „tří světů“	49
Režimy v moderním světě	50
Západní polyarchie	52
Nové demokracie	54
Východoasijské režimy	56
Islámské režimy	58
Vojenské režimy	59
Shrnutí	59
Otázky k diskusi	60
Doporučená literatura	60
3. Politické ideologie	61
Co je politická ideologie?	61
Liberalismus	63
Abeceda liberalismu	63
Klasický liberalismus	65
Moderní liberalismus	65
Konzervatismus	66
Abeceda konzervatismu	67
Paternalistický konzervatismus	68
Nová pravice	69
Neoliberalismus	69
Neokonzervatismus	70

Socialismus	70
Abeceda socialismu	71
Marxismus	72
Abeceda marxismu	73
Ortodoxní komunismus	75
Moderní marxismus	76
Sociální demokracie	77
Třetí cesta	78
Další ideologické tradice	79
Fašismus	79
Anarchismus	80
Feminismus	81
Environmentalismus	82
Náboženský fundamentalismus	83
Konec ideologie?	84
Shrnutí	84
Otázky k diskusi	85
Doporučená literatura	85
4. Demokracie	87
Definování demokracie	87
Kdo je lid?	88
Jak by měl lid vládnout?	89
Kam až by měla vláda lidu sahat?	90
Modely demokracie	91
Klasická demokracie	91
Demokracie jako ochrana	93
Demokracie jako nástroj rozvoje	94
Lidová demokracie	96
Demokracie v praxi: různé pohledy	97
Pluralistický pohled	98
Elitistický pohled	99
Korporatistický pohled	101
Pohled Nové pravice	102
Marxistický pohled	103
Shrnutí	104
Otázky k diskusi	104
Doporučená literatura	105
5. Stát	106
Co je stát?	106
Různé teorie států	108
Pluralistický stát	109
Kapitalistický stát	111
Stát Leviathan	113
Patriarchální stát	114
Úloha státu	116
Minimální státy	116
Státy jako nástroj rozvoje	117
Sociálně demokratické státy	118
Zkolektivizované státy	118
Totalitní státy	119
„Vyprázdňený“ stát?	119
Globalizace	120
Přebudovávání státu	121
Správa věcí veřejných na nižší úrovni	121
Shrnutí	122

Témata

Bikameralismus: přednosti a slabiny	239
Dilema vězňených	36
Evropská integrace: pro a proti	172
Globální řízení ekonomiky	174
Hlava státu	352
Humanitární intervence	156
Jak funguje Evropská unie	171
Kodifikovaná ústava: přednosti a slabiny	313
Konfrontační politika: pro a proti	344
Model jádra a periferie	192
Monarchie v zrcadle diskuse	360
Otevřená vláda: pro a proti	433
Politické spektrum	270
Přímá a zastupitelská demokracie	90
Quango: výhody a nevýhody	386
Referenda: pro a proti	246
Regionální ekonomická uskupení	167
Rozdělení na Sever a Jih	163
Různé „tváře“ moci	31
Teorie společenské smlouvy	110
Vláda kabinetu: výhody a nevýhody	365
Vláda ministerského předsedy: klady a zápory	362
Volební systémy: dvoukolový systém	254
Volební systémy: jeden přenosný hlas	258
Volební systémy: „první na pásce“	253
Volební systémy: smíšený systém	257
Volební systémy: alternativní a dodatečný hlas	255
Volební systémy: systém stranických kandidátek	259
Výbory: přednosti a stinné stránky	341
Welfare v zrcadle diskuse	435
Zájmové skupiny: pro a proti	295
Železný zákon oligarchie	274

Politických myslitelé

Hannah Arendtová (1906–1975)	29
Aristotelés (384–322 př. Kr.)	27
Jeremy Bentham (1748–1832)	93
Isaiah Berlin (1909–1997)	142
Eduard Bernstein (1850–1932)	78
Edmund Burke (1729–1797)	67
Robert Dahl (nar. 1915)	292
Betty Friedanová (nar. 1921)	305
Milton Friedman (nar. 1912)	207
Francis Fukuyama (nar. 1952)	51
John Kenneth Galbraith (nar. 1908)	215
Marcus Garvey (1887–1940)	191
Antonio Gramsci (1891–1937)	224
Jürgen Habermas (nar. 1929)	236
Alexander Hamilton (1755–1805)	184
Friedrich von Hayek (1899–1992)	70
Georg Wilhelm Friedrich Hegel (1770–1831)	107
Johann Gottfried Herder (1744–1803)	129
Adolf Hitler (1889–1945)	80
Thomas Hobbes (1588–1679)	321
Samuel P. Huntington (nar. 1927)	168
Noam Chomsky (nar. 1928)	157
Thomas Jefferson (1743–1826)	283
Immanuel Kant (1724–1804)	149
John Maynard Keynes (1883–1946)	206
Naomi Kleinová (nar. 1970)	304
Vladimír Iljič Lenin (1870–1924)	97
John Locke (1632–1704)	65
Nicollò Machiavelli (1469–1527)	26
James Madison (1751–1836)	338
Mao Ce-tung (1893–1976)	239
Herbert Marcuse (1898–1979)	76
Karel Marx (1818–1883)	73
Giuseppe Mazzini (1805–1872)	134
John Stuart Mill (1806–1873)	66
Jean Monnet (1888–1979)	169
Charles-Louis de Secondat Montesquieu (1689–1775)	330
Friedrich Nietzsche (1844–1900)	367
Robert Nozick (nar. 1938)	117
Michael Oakeshott (1901–1990)	231
Thomas Paine (1737–1809)	246
Platón (427–347 př. Kr.)	33
Pierre-Joseph Proudhon (1809–1865)	182
Robert D. Putnam (nar. 1940)	230
John Rawls (1921–2002)	79
Jean-Jacques Rousseau (1712–1778)	95
Fritz Schumacher (1911–1977)	211
Joseph Schumpeter (1883–1950)	248
Adam Smith (1723–1790)	202
Josef Vissarionovič Stalin (1879–1953)	75
Alexis de Tocqueville (1805–1859)	240
Lev Davidovič Trockij (1879–1940)	378
Max Weber (1864–1920)	233
Mary Wollstonecraftová (1759–1797)	81

Otázky k diskusi	122
Doporučená literatura	123
ČÁST 2 NÁRODY A GLOBALIZACE	
6. Národy a nacionalismus	127
Co je národ?	127
Národy jako kulturní společenství	128
Národy jako politická společenství	130
Různé druhy nacionalismu	132
Liberální nacionalismus	133
Konzervativní nacionalismus	135
Rozpínavý nacionalismus	137
Protikoloniální nacionalismus	139
Multikulturalismus	141
Má národní stát budoucnost?	143
Shrnutí	145
Otázky k diskusi	146
Doporučená literatura	146
7. Globální politika	147
Jak porozumět světové politice	147
Idealismus	148
Realismus	149
Pluralismus	151
Marxismus	152
Měnící se světový řád	153
Počátek a konec studené války	153
Světový řád 21. století	155
Dynamika globalizace	159
Globalizační tendence	159
Globalizace: teorie a diskuse	161
Regionalizace	165
Evropská unie	168
Směřujeme ke světové vládě?	171
Organizace spojených národů	173
Shrnutí	176
Otázky k diskusi	177
Doporučená literatura	177
8. Politika místní a regionální	179
Centralizace nebo decentralizace?	179
Vztahy mezi centrem a periferií	181
Federace	181
Proč federalismus?	182
Rysy federalismu	184
Zhodnocení federalismu	185
Unitární systémy	187
Vláda v místech	187
Devoluce	189
Etnická a komunitární politika	191
Nástup etnické politiky	191
Spasí nás komunitární politika?	194
Shrnutí	195
Otázky k diskusi	195
Doporučená literatura	196

ČÁST 3 POLITICKÁ INTERAKCE

9. Ekonomika a společnost

Ekonomické systémy

Různé druhy kapitalismu	199
Podnikatelský kapitalismus	201
Sociální kapitalismus	202
Kolektivní kapitalismus	203
Řízený nebo neřízený kapitalismus?	204
Odrůdy socialismu	205
Státní socialismus	207
Tržní socialismus	208
Existuje v ekonomice nějaká „třetí cesta“?	209
Struktura společnosti a dělicí čáry	210
Společenská třída	212
Vzestup a pád politiky tříd	213
Kdo tvoří „underclass“?	214
Rasa	215
Gender	216
Shrnutí	217
Otázky k diskusi	218
Doporučená literatura	219

10. Politická kultura, komunikace a legislativa

Politika v hlavě: kultura a komunikace

Občanská kultura nebo ideologická hegemonie	221
Masová média a politická komunikace	222
Zmenšuje se sociální kapitál?	225
Legitimita a politická stabilita	229
Legitimizování moci	232
Krize legitimacy	232
Proč dochází k revolucím?	235
Marxistické teorie revoluce	237
Nemarxistické teorie revoluce	237
Shrnutí	239
Otázky k diskusi	241
Doporučená literatura	242

11. Reprezentace, volby a hlasování

Reprezentace

Různé teorie reprezentace	243
Model správce	244
Model delegáta	244
Model mandátu	245
Model podobnosti	247
Volby	247
Různé funkce voleb	248
Volební systémy: diskuse i spory	250
Co vlastně volby znamenají?	251
Volební chování	256
Různé teorie voličského rozhodování	260
Model identifikace s politickou stranou	261
Sociologický model	261
Model racionální volby	262
Model dominantní ideologie	262
Shrnutí	263
Otázky k diskusi	263

Doporučená literatura	264
12. Politické strany a systémy politických stran	265
Politika stran	265
Typy politických stran	267
Funkce politických stran	269
Zastupování	270
Formování a doplňování elity	271
Formulování cílů	272
Artikulování a agregace zájmů	272
Socializace a mobilizace	273
Organizování vlády	273
Vnitrostranické uspořádání: kdo má v rukou moc?	274
Systémy politických stran	276
Systémy jedné strany	277
Systémy dvou stran	278
Systémy s dominantní stranou	280
Multipartijní systémy	282
Klesá význam politických stran?	284
Shrnutí	285
Otázky k diskusi	286
Doporučená literatura	286
13. Skupiny, zájmy a hnutí	287
Politika skupin	287
Různé typy skupin	288
Komunální skupiny	288
Institucionální skupiny	289
Skupiny typu sdružení	289
Modely politiky skupin	291
Pluralistický model	291
Korporatistický model	293
Model Nové pravice	294
Jak probíhá politika skupin?	295
Jak důležité jsou zájmové skupiny?	295
Jak uplatňují skupiny svůj vliv?	298
Společenská hnutí	302
Nová společenská hnutí	302
Shrnutí	304
Otázky k diskusi	305
Doporučená literatura	305
ČÁST 4 MECHANISMUS VLÁDNUTÍ	
14. Ústavy, právo, soudy a soudci	309
Ústavy	309
Klasifikace ústav	310
K čemu slouží ústava?	315
Udílení pravomocí	315
Stanovení hodnot a cílů	316
Zajišťování stability vlády	316
Obrana svobody	317
Legitimizace režimů	317
Záleží na ústavách?	317
Právo	319
Právo, morálka a politika	319
Soudy a soudci	321

Jsou soudci političtí?	322
Tvoří soudci politiku?	324
Shrnutí	327
Otázky k diskusi	327
Doporučená literatura	328
15. Shromáždění	329
Úloha shromáždění	329
Parlamentní a prezidentské systémy	330
Různé funkce shromáždění	334
Přijímání zákonů	334
Reprezentace	335
Kontrola	336
Výběr a příprava talentů	336
Legitimizace	337
Struktura shromáždění	338
Jedna komora nebo dvě?	338
Systémy výborů	340
Výkonnost shromáždění	342
Tvoří shromáždění politiku?	342
Proč klesá význam shromáždění?	346
Disciplinované politické strany	346
„Velký“ stát	347
Nedostatek vůdcovství	347
Moc zájmových skupin a médií	347
Jsou shromáždění na vzestupu?	348
Shrnutí	348
Otázky k diskusi	349
Doporučená literatura	349
16. Politické exekutivy	351
Úloha exekutivy	351
Kdo je kdo v exekutivě	351
Různé funkce politických exekutiv	353
Ceremoniální funkce	353
Vedoucí úloha při tvorbě politik	354
Každodenní politické vedení	354
Byrokratické řízení	354
Reagování na krize	355
Moc v exekutivě: kdo velí?	355
Prezidenti	356
Premiéři	360
Kabinety	364
Politika vůdcovství	366
Různé teorie vůdcovství	367
Různé vůdcovské styly	370
Shrnutí	372
Otázky k diskusi	373
Doporučená literatura	373
17. Byrokracie	375
Různé teorie byrokracie	375
Model racionální správy	376
Model mocenského bloku	377
Model nadměrné nabídky byrokracie	379
Úloha byrokracií	380
Funkce byrokracií	380

Správa	381
Politické poradenství	381
Artikulace zájmů	382
Udržování politické stability	382
Organizace byrokracií	383
Moc byrokracie: vymkla se kontrole?	387
Zdroje moci byrokracie	387
Jak kontrolovat byrokraty?	389
Politická odpovědnost	390
Zpolitizování	392
Alternativní byrokracie	393
Shrnutí	394
Otázky k diskusi	395
Doporučená literatura	395
18. Armáda a policie	397
Armáda a politika	397
Úloha armády	398
Nástroj válčení	398
Záruka vnitřního pořádku a stability	400
Zájmová skupina	401
Alternativa civilní vlády	403
Kontrola nad armádou	404
Kdy se armáda chápe moci?	406
Policie a politika	409
Různé úlohy policie	410
Zajišťování veřejného pořádku	411
Plnění politických úkolů	411
Policejní státy	413
Politická kontrola a odpovědnost	414
Shrnutí	416
Otázky k diskusi	417
Doporučená literatura	417
ČÁST 5 POLITICKÁ OPATŘENÍ A JEJICH PROVÁDĚNÍ	
19. Proces tvorby politiky a výkonnost systému	421
Proces tvorby a realizace politiky	421
Různé teorie rozhodování	422
Modely racionálního aktéra	422
Inkrementalistické modely	423
Modely byrokratické organizace	424
Modely systému názoru	425
Jednotlivá stadia procesu tvorby politiky	426
Iniciace	427
Formulace	428
Implementace	430
Evaluace	432
Výkonnost systému	433
Udržování stability	434
Zajišťování materiálního blahobytu	435
Posilování občanské soudržnosti	437
Prohlubování demokracie	438
Shrnutí	439
Otázky k diskusi	440
Doporučená literatura	440
<i>Slovník politologických termínů</i>	443
<i>Bibliografie</i>	465

STRUČNÉ INFORMACE

Pojmy

Absolutismus	48
Antisemitismus	139
Autonomie	438
Autorita	25
Autoritarismus	58
Bezpečnost kolektivní	174
Byrokracie	377
Coup d'état	407
Dělba moci	333
Demokracie liberální	50
Demokracie parlamentní	96
Demokracie plebiscitní	90
Demokracie pluralitní	98
Demokracie stranická	275
Demokratizace	100
Devoluce	189
Diktatura	401
Ekologie, ekologismus	82
Elita, elitismus	99
Etatismus	119
Etnicita	190
Etnocentrismus	425
Exekutiva	352
Exekutivní jádro	365
Federalismus	183
Fordismus a postfordismus	214
Frakce, frakcionářství	266
Fundamentalismus	83
Gender	217
Globalizace	160
Hegemonie	223
Hnutí společenské	302
Charisma	234
Ideálytyp	38
Ideologie	63
Imperialismus	152
Individualismus a kolektivismus	212
Internacionalismus	148
Koalice	282
Kolonialismus	140
Komunismus	55
Komunitarismus	194
Konfucianismus	56
Konsens	30
Konvence	311
Korporatismus	293
Kosmopolitismus	134

Kult osobnosti	369
Laissez-faire	205
Legitimita	232
Listina práv	316
Lobby	299
Mandát	247
Média masová	225
Moc	27
Militarismus	400
Multikulturalismus	141
Nacionalismus kulturní	129
Národ	127
Neomarxismus	112
Neopluralismus	110
Neutralita	322
Nová levice	303
Nová veřejná správa	385
Občanská neposlušnost	301
Občanská společnost	28
Občanská svoboda	403
Občanství	437
Obchod volný (svobodný)	173
Odpovědnost	414
Odpovědnost (pocit odpovědnosti)	336
Odpovědnost ministerská	390
Ombudsman	391
Oslabování identifikace s politickou stranou	261
Oslabování identifikace se společenskou třídou	262
Paradigma	40
Parlamentarismus	331
Patriarchát	114
Patriotismus	136
Plánování	208
Pluralismus	97
Politická kultura	222
Politická linie a politická opatření (<i>policy</i>)	422
Politická rovnost	88
Politická síť	428
Politická strana	266
Polyarchie	52
Poměrné zastoupení	251
Populismus	372
Pořádek, řád	409
Pospolitost	193
Postmaterialismus	232
Postmodernismus, postmoderna	84
Práva lidská	319
Právo mezinárodní	175
Prezidentský systém	356
Primárky	272
Rasa	216

Rasismus	138
Relativismus	434
Represe	407
Reprezentace	244
Resortismus	384
Revoluce	237
Rovnost	436
Skupina zájmová	290
Sociální kapitál	230
Sociální tržní hospodářství	204
Správa	381
Správa věcí veřejných (<i>governance</i>)	26
Spolupráce mezivládní a nadstátnost	170
Stát	106
Stát národní	143
Status	213
Subsidiarita	171
Suverenita	150
Suverenita parlamentu	318
Svoboda	317
Teokracie	57
Terorismus	402
Totalitarismus	49
Tradice	234
Trestný čin	410
Trh	201
Třetí cesta	79
Třída společenská	213
Třídní vědomí	238
Ústava	310
Ústavnost	314
Ústavnost, soudní kontrola	324
Utilitarismus	423
Utopie, utopismus	47
Válka	398
Válka studená	153
Věda, scientismus	36
Veřejná volba (teorie)	294
Veřejný zájem	259
Vláda (vládnutí)	45
Vláda parlamentu	331
Vláda práva	320
Vláda stran	279
Vůdcovství (vedení)	366
Západ	53
Zkorumpovanost	383